

Le Petit Javanais

Nico van Horn

Eind negentiende eeuw liepen er ook allochtone spelers rond op de voetbalvelden, zonder dat dit echt opzien baarde of aanleiding gaf tot oerwoudgeluiden. Afkomst speelde toen blijkbaar geen doorslaggevende rol. Ik heb het dan over voetballers van Indische afkomst. In de *Voetbalalmanak* van de (K)NVB van 1901 werd bij een beschrijving van een Nederlandse voetballer een Franstalige beschrijving geciteerd: hij werd 'le Petit Javanais' genoemd. Reden genoeg voor mij om te proberen te achterhalen wie deze voetballer was en of hij inderdaad Indische wortels had.

De feiten

Eerst maar eens het genealogische gedeelte. Jules Armand van der Linde werd geboren op 1 november 1875 te Tjokro Bojolali, Solo, op Midden-Java. Zijn vader was de Nederlander John van der Linde, zijn moeder was de Inlandse Mina. De twee waren niet officieel getrouwd, maar toch werd Jules, net als de andere kinderen uit die verbintenis, erkend door de vader. Vader van der Linde zorgde goed voor zijn 'onwettige' kinderen, hij stuurde ze allemaal naar Nederland voor een goede opvoeding en opleiding. De kinderen werden ondergebracht bij zijn zus in Amsterdam. Zo ook Jules. Hij kwam op zesjarige leeftijd naar Nederland. Van 1882 tot 1897 woonde hij met

zijn tante en broers en zussen op verschillende adressen in Amsterdam, in 1897 werd hij uitgeschreven naar Utrecht, om daar verder te studeren, diergeneeskunde en veeartsenij.

Na de voltooiing van zijn studie, deels in Zwitserland, trouwde hij met Johanna Elizabeth Bijleveld (Rotterdam, 6 mei 1879 – Zeist, 3 maart 1965), haar vader was directeur van een kweekschool in Rotterdam. Ze trouwden op 9 maart 1905 te Amsterdam en anderhalve maand later, op 20 april 1905 vertrok het jonge paar naar Indië. Van der Linde zou daar gaan werken als militair veearts, in dienst van het KNIL. Alles goed en wel, maar vlak na zijn aankomst in Indië had hij een bekeuring te pakken van maar liefst één gulden '...wegens overtreding van art. 6 op het reglement op het gebruik van rijwielen of fietsen in de residentie Batavia, door na het invallen van de avond en vóór het daglicht op den openbaren weg te Weltevreden te rijden op een rijwiel, hetwelk aan de voorzijde niet was voorzien van een brandende lantaarn'.

Tijdens een kort tussenverblijf in Europa, in 1906, promoveerde hij in Bern tot doktor in de diergeneeskunde met *Die Gewebsveränderungen im Euter bei Galactophoritis sporadica der Kuh* (Mit 2 Tafeln!). Van der Linde was daarna op verschillende plaatsen in Indië werkzaam. In 1913 kwam hij op verlof uit Indië naar

Den Haag. Door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog kon het gezin voorlopig niet naar Java terug. In 1915 kreeg het echtpaar in Nederland een tweeling. In september 1916 verhuisden ze naar Hilligersberg, naar de schoonfamilie van Jules van der Linde. Ze bleven werken aan een terugreis naar Java, want we vinden het gezin op 21 juli 1918 op een tussenstop bij Ellis Island, New York. Met de SS Frisia waren Jules, zijn vrouw en hun twee kinderen, Johanna Elizabeth Eleonora en haar tweelingbroertje John Rijklof Michael Cornelis, de Atlantische Oceaan overgestoken. Van daar kwamen ze eind 1918 weer in Indië terecht. Die omweg was nodig geweest vanwege de oorlogshandelingen in en langs de kusten van Europa. Snel na terugkeer in Indië, nam Van der Linde in februari 1919 ontslag uit het KNIL waaraan hij sinds 1905 verbonden was geweest. Zijn carrière nam een andere wending: hij schoolde zich om tot tandarts. De jaren dertig bracht hij voornamelijk door in Bandung. Van sportieve activiteiten in die jaren is nog niets gebleken, dat zou bij een grondiger bestudering van zijn leven wel kunnen. Na de Japanse inval in 1942 belandde hij in het kamp. Uiteindelijk overleed hij in kamp Ambarawa, bij Semarang op 8 juni 1945, ruim twee maanden vóór de overgave van Japan. Hij ligt begraven op de begraafplaats Kalibanteng te Semarang.

Voetballer

Jules was back, achterhoedespeler, bij de Amsterdamse voetbalclub R.A.P. Hoewel niet bijster groot - amper 1.68 meter, formaatje Wesley Sneijder - was hij een 'geduchte spelbepaler'. Wat was overigens R.A.P.? R.A.P. was een fusieclub: de voetbalafdelingen van de Amsterdamse cricketclubs R.U.N. (1882), Amstels (1885) en Progress (1886), fuseerden op 14 november 1887 tot de vereniging R.A.P. Die club zou faam maken als voetbalclub en was in de periode 1895-1900 veruit de bekendste en beste voetbalclub van Amsterdam, en van heel Nederland. RAP kreeg in 1889 koninklijke goedkeuring op de statuten waarin o.a. stond vermeld: '...het beoefenen en zooveel mogelijk bevorderen van het voetbalspel'. Jules was in 1888 officieel begonnen, al had hij de jaren daarvoor als eens meegespeeld bij Amstels FC en de Volharding. RAP was in 1898 met Jules van der Linde en captain J.C. Schröder (Barbarossa, later hoofdredacteur van de Telegraaf) de eerste Nederlandse bekerwinnaar. In 1893 speelden ze al tegen een Engels team (met Jules als captain) en in 1895 stak RAP zelf over naar Engeland om daar wedstrijden te spelen. Je zou haast kunnen zeggen dat RAP het Ajax was van meer dan honderd jaar geleden: ze wonnen toen alles, mede dankzij Jules van der

Linde. Verschillende malen werd het kampioenschap behaald. Voor RAP speelde hij 65 officiële wedstrijden. In die tijd speelde een elftal van de Nederlandsche Voetbalbond regelmatig tegen buitenlanders (eigenlijk internationale wedstrijden vóór de officiële eerste interland van 1905) en Van der Linde was dan geregeld te vinden in dit Nederlandse elftal. Van der Linde was dus ook een echte international. Hij stopte met zijn actieve voetbalcarrière op het eind van het zeer succesvolle seizoen 1898-1899, om studieredenen. Dat seizoen speelde RAP overigens slechts in totaal twaalf wedstrijden, waarvan tien winnend en twee gelijk. De voetballers speelden dus heel wat minder competitiewedstrijden dan nu. Een ander verschil met de situatie van voetbalclubs nu is dat RAP amper over eigen velden beschikte, laat staan tribunes. Van der Linde heeft met zijn elftal van 1890 tot 1900 wel op zes verschillende terreinen gespeeld. Dat eigen veld zou pas later komen. RAP hield het net meer dan 25 jaar vol, al namen de prestaties in het eerste decennium van de twintigste eeuw af. In september 1914 vond een fusie plaats tussen RAP en een andere Amsterdamse voetbalclub, Volharding, tot Volharding-RAP-Combinatie, VRC, nu VRA genaamd. Die club doet tegenwoordig vooral aan cricket. Van het archief van RAP is niet veel overgebleven, al heeft de vereniging een paar mooie foto's uit die tijd.

De feestcourant van RAP uit 1912, bij het zilveren jubileum, *Rappiana*, geeft in een lang gedicht de bekende spelers van vroeger weer. Over Van der Linde is het volgende geschreven in dit jubeldicht: '...en onze Juultje van der Linde, Luc Wijnands president, waar is de voetballer te vinden, die deze twee niet kent.' In deze feestcourant vinden we ook de juiste uitspraak van de naam R.A.P.: Errappee. Van der Linde werd in de feestcourant als de beste back van RAP in de afgelopen 25 jaar genoemd. Jammer, dat er zo weinig van het archief van RAP is overgebleven. Voor een betere kijk op RAP en Van der Linde moeten we voorlopig volstaan met de bovenstaande bijeengegaaarde gegevens en krantenverslagen uit die tijd.